

УДК 332.122.54:339.92

JEL Classification: O19, F02, F15, O52

DOI: <http://doi.org/10.34025/2310-8185-2024-1.93.02>

Оксана Верстяк, к.е.н., доцент,
<https://orcid.org/0000-0002-4222-4964>
Чернівецький торговельно-економічний інститут ДТЕУ,
м. Чернівці

ІННОВАЦІЙНІ ВИКЛИКИ В ПРОЦЕСІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Анотація

Актуальність. Постановка проблеми. Зміни в геополітичному контексті, політичні рухи в країнах, нові угоди про торгівлю або інтеграційні процеси створюють нові сценарії та виклики для країн, які прагнуть євроінтеграції. Європейська інтеграція, що стала ключовим фактором у політичному, економічному та соціокультурному житті країн Європи, несе за собою численні виклики та можливості. У процесі становлення єдиного ринку та економічного співробітництва країни-учасниці стикаються з різноманітними викликами, які впливають на соціальний і економічний розвиток. Євроінтеграція передбачає вступ країни до європейського економічного простору, що вимагає впровадження інноваційних підходів для адаптації до стандартів і вимог європейського ринку.

Інтеграція у європейські структури вимагає підвищення конкурентоспроможності національних економік через інноваційність у виробництві, послугах та управлінні. Процеси євроінтеграції зазвичай супроводжуються політичними та правовими змінами у країні. Інновації можуть бути ключовим чинником для впровадження необхідних реформ та модернізації систем. Євроінтеграція часто передбачає адаптацію до нових технологічних стандартів та інфраструктури. Інновації дозволяють країнам пристосовуватися до цих змін. Інтеграція до європейських структур відкриває нові можливості для міжнародного співробітництва та торгівлі. Інновації можуть сприяти розвитку співпраці з іншими країнами та регіонами. Актуальність наукового дослідження полягає у потребі розв'язання складних завдань, які виникають при процесі інтеграції до європейських структур, через використання новаторських підходів та інновацій.

Мета дослідження – висвітлити ключові фактори, що впливають на інновації у контексті інтеграції в європейські структури.

Методологія. Вирішення поставлених у статті завдань здійснено за допомогою загальнонаукових методів дослідження, а саме: аналізу, систематизації та узагальнення. Методологічну основу дослідження складають логічно-діалектичні методи наукового пізнання, методи системного аналізу, а також спеціальні методи, зокрема аналізу та синтезу.

Результати. У статті досліджено інновації у контексті інтеграції в європейські структури, а саме: нестабільність управління, відсутність належної

підтримки для наукових досліджень, недостатнє фінансування для інновацій та обмежені можливості доступу до технологій є основними перешкодами євроінтеграції. Висвітлено стратегії, які сприяють інноваціям під час входження в європейські структури. Розглянуто ключові аспекти інноваційних викликів у контексті процесів євроінтеграції та їхній вплив. **Практичне значення.** Запропоновано фінансові ресурси та механізми створення сприятливого середовища для розвитку інноваційних проєктів у Європейському Союзі. **Перспективи подальших досліджень.** Подальші дослідження передбачають дослідження оцінки економічних та соціальних наслідків інновацій в контексті євроінтеграції, зокрема вплив на зайнятість, рівень життя та сталість економіки.

Ключові слова: інноваційний розвиток, сталий розвиток, інтеграція, соціальний, економічний розвиток.

Кількість джерел: 5; кількість рисунків: 2.

Oksana Verstiak, Candidate of Economic Sciences,
Associate Professor,
<https://orcid.org/0000-0002-4222-4964>
Chernivtsi Institute of Trade and Economic of SUTE, Chernivtsi

INNOVATIVE CHALLENGES IN THE CONTEXT OF EUROINTEGRATION PROCESSES

Summary

Changes in the geopolitical context, political movements within countries, new trade agreements, or integration processes create new scenarios and challenges for countries aspiring to Eurointegration. European integration, which has become a key factor in the political, economic, and socio-cultural life of European countries, brings numerous challenges and opportunities. In the process of forming a single market and economic cooperation, participating countries face various challenges that impact social and economic development. Eurointegration entails a country's entry into the European economic space, requiring the implementation of innovative approaches to adapt to European market standards and requirements.

Integration into European structures demands an increase in the competitiveness of national economies through innovation in production, services, and management. The Eurointegration processes typically accompany political and legal changes within a country. Innovation can be a crucial factor in implementing necessary reforms and modernizing systems. Eurointegration often involves adaptation to new technological standards and infrastructure, with innovation enabling countries to adjust to these changes. Integration into European structures opens up new opportunities for international cooperation and trade. Innovation can foster the development of collaboration with other countries and regions. The relevance of scientific research lies in the need to address complex challenges arising

from the integration process into European structures, utilizing innovative approaches and innovations. Researching the impact of Eurointegration processes on stimulating innovation in EU member countries is vital. This research could encompass evaluating the effectiveness and adoption of joint innovative policies.

Key aspects of innovation challenges in the context of Eurointegration and their impact on the effectiveness and process of integration have been analyzed. This helps to understand the significance of innovation in the entry of countries into European structures and their subsequent development.

Keywords: innovative development, sustainable development, integration, social development, economic development.

Number of sources – 5, number of drawings – 2.

Постановка проблеми. Багато країн, що вступають до європейських структур, мають обмежений рівень інноваційності в економіці та суспільстві, що може ускладнювати їхню конкурентоспроможність у європейському контексті. Нестабільність управління, відсутність належної підтримки для наукових досліджень, недостатнє фінансування для інновацій та обмежені можливості доступу до технологій є основними перешкодами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Базою для наукового дослідження слугували роботи вітчизняних і зарубіжних вчених-економістів, що вивчають проблематику міжнародного інноваційного співробітництва в рамках міжнародної інтеграції. Ця тема піднімається у дослідженнях багатьох вчених, зокрема: П. І. Алієва, Т. В. Андросова, В. П. Бевз, О. Л. Богашко, В. В. Боковець, А. А. Вдовічена, Л. Т. Гораль, А. Г. Загородній, О. В. Кайдаш, В. Ф. Кифяк, Г. З. Макота, І. А. Малюта, Д. О. Михайлова, І. М. Парасій-Вергуненко, А. М. Прощаликіна, С. М. Савченко, О. В. Саламаха, Ю. О. Світлична, Б. Г. Сенів, С. В. Сіденко, Н. Є. Скоробогатова, В. В. Туряниця, Л. І. Федулова, В. О. Фетисенко, Н. О. Черненко та інші.

Формулювання цілей статті й аргументування актуальності поставленого завдання. Метою статті є висвітлити ключові фактори, що впливають на інновації у контексті інтеграції в європейські структури. Для досягнення поставленої мети слід виконати наступні завдання: дослідити різноманітні стратегії, що сприяють інноваціям у контексті входження в європейські структури; розглянути роль

фінансування в інноваціях у контексті європейських структур; оцінити, як політичні та економічні аспекти впливають на інноваційний процес у Європі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Процеси євроінтеграції є складними та вимагають постійних змін та адаптацій для відповідності сучасним вимогам та стандартам Європейського Союзу (ЄС). Цей процес супроводжується рядом інноваційних викликів, які впливають на економіку, політику, культуру та соціальні сфери країн, що прагнуть приєднатися до Європейського Союзу.

Міжнародна інтеграція включає міжнародну економічну, політичну, культурну інтеграцію. У контексті інноваційного потенціалу слід зазначити, що якщо співробітництво відбувається на етапі розробки інновації, то мова йде про науково-технічне співробітництво, яке є однією з форм міжнародних економічних відносин і представляє собою систему економічних зв'язків у сфері перетину науки, техніки та виробництва, існує на основі спільних, наперед вироблених та узгоджених намірів, закріплених у міжнародних економічних угодах [1].

До стратегій, які сприяють інноваціям під час входження в європейські структури, ми можемо віднести наступні:

Створення сприятливого законодавства. Розробка та впровадження законів, що сприяють інноваціям, заохочують стартапи, розвиток нових технологій та досліджень. Це може включати податкові пільги, фінансову підтримку та спрощення у реєстрації бізнесу.

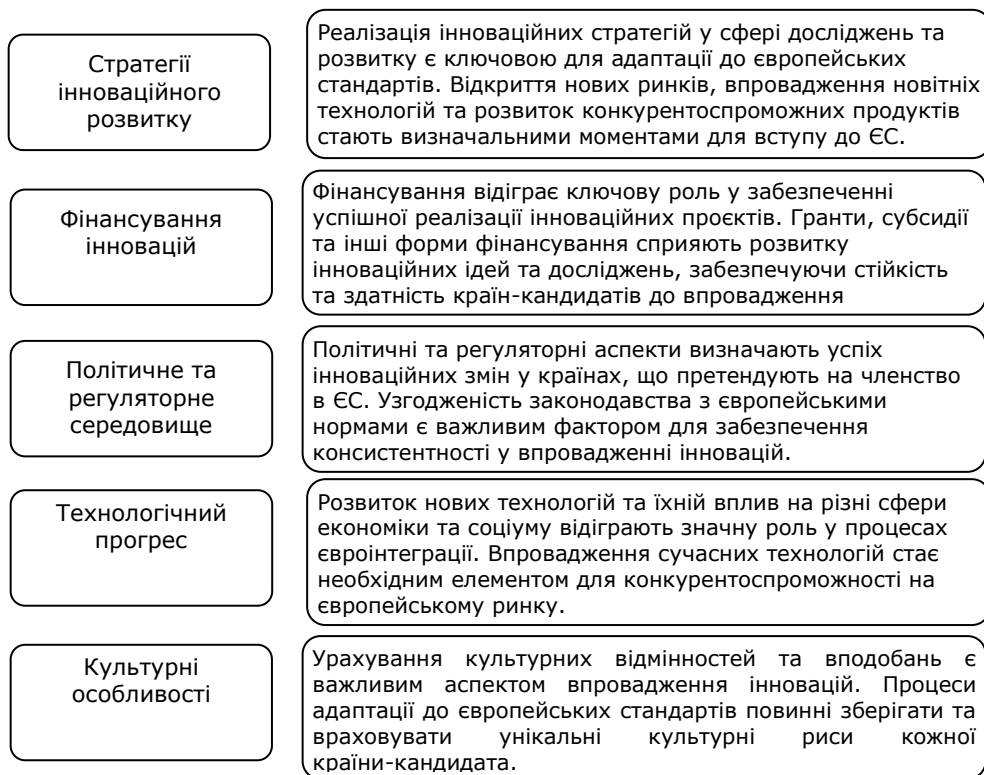
Стимулювання наукових досліджень та розвитку. Формування програм і грантів для наукових досліджень та розвитку нових технологій. Це може включати співпрацю з університетами, науковими центрами та приватними компаніями для створення інноваційних продуктів та послуг.

Створення інноваційних центрів та технологічних парків. Розвиток спеціалізованих зон, де компанії можуть співпрацювати та обмінюватися ідеями. Це сприяє розвитку екосистеми інновацій та стимулює співпрацю між галузями.

Стратегії співпраці з міжнародними партнерами. Розробка та підтримка міжнародних співробітництв, обмін досвідом і технологіями з країнами-членами ЄС та іншими міжнародними партнерами.

Підтримка інноваційного підприємництва та стартапів. Надання фінансової підтримки, консультаційних послуг та інфраструктури для розвитку інноваційних підприємств [5].

Розглянемо ключові аспекти інноваційних викликів у контексті процесів євроінтеграції та їхній вплив (рис. 1).

Рис. 1. Ключові аспекти інноваційних викликів у контексті процесів євроінтеграції

Країни Європейського Союзу постійно стикаються з різними інноваційними викликами в останні роки. Наприклад, Фінляндія активно працює над інноваційними рішеннями в сфері освіти, впроваджуючи нові методи навчання та технології в освітній процес (витрати на інноваційну діяльність складають 2,76%

ВВП); Естонія зробила значний крок у цифровій трансформації, впровадивши електронне голосування, електронні послуги уряду та інше (витрати на інноваційну діяльність – 2,18% ВВП); Нідерланди зосереджують увагу на розвитку сектору відновлювальної енергії та інноваційних технологій для боротьби з кліматичними змінами (витрати на інноваційну діяльність – 2,19% ВВП); Ірландія активно сприяє розвитку інновацій у сферах інформаційних технологій, біотехнологій та фармацевтики (витрати на інноваційну діяльність – 1,57% ВВП); Німеччина відома своїм фокусом на високотехнологічних виробництвах, особливо в автомобільній промисловості, впровадженні штучного інтелекту та індустрії 4.0 (витрати на інноваційну діяльність – 3,13% ВВП).

Швеція фокусується на інноваціях у галузі технологій, особливо в інформаційних технологіях, біотехнологіях та чистій енергетиці. *Данія* відома своїми рішеннями у сфері зеленого будівництва, енергоефективності та сталого розвитку. *Австрія* також активно працює над інноваційними підходами, зосереджуючись на високих технологіях, зокрема медичних, і сталому будівництві. *Бельгія* відома своєю високою якістю наукових досліджень, зокрема у галузі біотехнологій та інших високотехнологічних секторів.

Створенню сприятливого середовища для розвитку інноваційних проєктів у Європейському Союзі допомагають фінансові ресурси та механізми, зазначені на рис. 2.

Інновації стають ключовим елементом успішної євроінтеграції, оскільки дозволяють країнам адаптуватися до нових умов, підвищувати конкурентоспроможність та відповідати стандартам Європейського Союзу [3].

Україна активно використовує стратегію співпраці з іншими країнами та міжнародними організаціями для спільного вирішення викликів євроінтеграції. У 2020 році Україна виділила приблизно 15,5 мільярдів гривень (близько 550 мільйонів доларів США) на розвиток інновацій та досліджень.

Розглянемо деякі з них.

Рис. 2. Фінансові ресурси та механізми створення сприятливого середовища для розвитку інноваційних проєктів у Європейському Союзі

Міжнародні програми та проєкти: Україна активно бере участь у програмах та проєктах, спрямованих на співпрацю з Європейським Союзом, Організацією Об'єднаних Націй та іншими міжнародними організаціями. Це може охоплювати спільні ініціативи у сферах економіки, прав людини, енергетики та інших галузей.

Двостороння співпраця: Україна укладає двосторонні угоди та співпрацює з іншими країнами, зокрема з країнами Європейського Союзу, для обміну досвідом, технологіями та знаннями у різних сферах, спрямованих на модернізацію і розвиток.

Підтримка міжнародних ініціатив: Україна підтримує ініціативи, спрямовані на співпрацю та інтеграцію з європейськими структурами. Це може включати активну участь у спільних проєктах, обміні досвідом та експертизою.

Науково-технічна співпраця: Україна також співпрацює з іншими країнами у науково-технічній сфері. Це дозволяє

обмінюватися технологіями, залучати іноземних експертів та сприяти спільним дослідженням [4].

Участь у міжнародних форумах та конференціях: Україна активно бере участь у міжнародних форумах та конференціях, що сприяє розширенню мережі контактів і можливості обміну ідеями й ініціативами з іншими країнами.

Ця співпраця допомагає Україні зближуватися з Європейським Союзом та іншими країнами, сприяє обміну ресурсами та досвідом, що є важливим для реалізації євроінтеграційних цілей.

Висновки. Виявлено, що несформована підтримка наукових досліджень, обмежене фінансування для інновацій та обмежений доступ до технологій є основними перешкодами на шляху євроінтеграції. Запропоновано стратегії, спрямовані на полегшення інновацій під час входження в європейські структури. Ці стратегії можуть включати створення програм фінансування, підтримку для наукових досліджень та сприяння доступу до передових технологій.

Проаналізовано ключові аспекти інноваційних викликів у контексті євроінтеграції та їх вплив на ефективність і процес самої інтеграції. Це допомагає зрозуміти важливість інновацій для входження країн у європейські структури та їхнього подальшого розвитку.

Список використаних джерел:

1. European Commission (2021a). 2021 State of the Union Address by President von der Leyen. Speech. 2021. 15 September. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/ov/SPEECH_21_4701.
2. European Union External Action Service (2021). Виступ Голови Європейської Ради Шарля Мішеля за підсумками саміту ЄС-Україна. URL: <https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage>.
3. United Nations (2020). DCF Survey Study 2020: Toward effective development cooperation in the COVID-19 period. New York: United Nations Publications. 40 p.
4. Вдовічен А., Кифяк В. Інновації в освітньому процесі Чернівецького торговельно-економічного інституту ДТЕУ в контексті євроінтеграції. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту*. Чернівці : ЧТЕІ ДТЕУ, 2022. Вип. IV (88). Економічні науки. С. 96-110.
5. World Bank Group (2021). World Development Report 2021. Data for Better Lives. International Bank for Reconstruction and Development. The World Bank. Washington, USA. 349 p.

References:

1. European Commission (2021a). 2021 State of the Union Address by President von der Leyen. Speech. 2021, 15 September. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/ov/SPEECH_21_4701.
2. European Union External Action Service (2021). Speech of the Chairman of the European Council, Charles Michel, following the results of the EU-Ukraine summit. URL: <https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-Homepage>.
3. United Nations (2020). DCF Survey Study 2020: Toward effective development cooperation in the COVID-19 period. United Nations Publications, New York. 40 p.
4. Vdovichen A., Kyfyak V. (2022). Innovations in the educational process of the Chernivtsi trade and economic institute DTEU in the context of European integration. *Visnyk Chernivetskoho torhovelno-ekonomichnoho instytutu [Bulletin of the Chernivtsi Trade and Economic Institute]*, vol. IV (88), pp. 96-110.
5. World Bank Group (2021). World Development Report 2021. Data for Better Lives. International Bank for Reconstruction and Development. The World Bank. Washington, USA. 349 p.